

EKONOMİK YAPI

İlimizin Ekonomik Yapısı

Kalkınmada birinci derecede öncelikli iller arasında yer alan ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkındaki Kanuna göre teşvik alan illerden biri olan Nevşehir ekonomisi tarım ve turizme dayalıdır. Nüfusun çoğunluğu tarım ve hizmetler sektöründe çalışmaktadır. İl Merkezinde ticaret; Ürgüp, Avanos, Göreme,Uçhisar yörelerinde turizm önde gelen istihdam alanını oluşturmaktadır.

İl merkezinde gıda ve içecek sektörü ön plana çıkarken bunu inşaat, tekstil ve metal sanayi izlemektedir. Gıda sektöründe Nevşehir’de patates üretimine bağlı olarak patates cipsi üretimi alanında yeni firmalar yatırım yapmaya başlamışlardır. İl, antik çağa dayanan üzüm yetiştiriciliği ve buna bağlı içki ve gıda sanayinde her zaman farklı bir yere sahip olmuştur.

İlimizde 2014 yılı itibariyle kişi başına milli gelir 8.678 dolardır. Ulusal sıralamada 41. durumdadır. Ayrıca İl, Kalkınma Bakanlığı'nın 2012 yılı ekonomik-sosyal gelişmişlik sıralamasında 33. durumdadır. Nevşehir kalkınmada 1. derecede öncelikli iller arasındadır ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkında Kanun'a göre teşvik alan illerden biridir.

İlimiz Ekonomisinin Sektörel Payları 2014 ;

- ❖ Tarım% 20,2
- ❖ Sanayi% 17,1
- ❖ Hizmet sektörü% 62,7
- ❖

TUİK 2014 yılı verilerine göre ildeki gayri safi yurtiçi hasılanın %62,70'ini hizmet (turizm ve ticaret) sektörü, %20,20'sini tarım sektörü ve %17,10'unu sanayi sektörü karşılamakta olup ilin 2014 yılı gayri safi yurtiçi hasılası 5.425.117,00 TL, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılası 18.979 TL'dir.

İlimiz genelinde aktif, pasif ve Zorunlu Genel Sağlık Sigortası olmak üzere toplam 282.919 kişi sosyal güvenlik kapsamındadır. Zorunlu Genel Sağlık Sigortası kapsamında 31.384 kişi yer almaktadır. 7.976 kişi ise sosyal güvenlik kapsamı dışındadır. Zorunlu Genel Sağlık Sigortası kapsamındakiler hariç nüfusun % 86,37'si sosyal güvenlik kapsamına alınmıştır.

Neşehir'in Başlıca Maden Rezervleri (Toplam Rezervler)

İl jeolojisi nedeniyle endüstriyel hammaddeler açısından zenginliğe sahiptir. İlin önemli maden rezervlerini pomza, perlit, kaolin, mermer, kaya tuzu ve kum çakıl oluşturmaktadır.

İlimizde mevcut 440 milyon metreküp pomza taşı rezervi bims blok üretiminde kullanılmaktadır. Bölgede bims blok üreticisi olan orta veya küçük ölçekli 40 tesis mevcuttur.

Sanayi

Halen, İlimizde faaliyet gösteren "Sanayi Sicil Belgeli" 619 işletme mevcuttur. İl'de 9 KSS mevcut olup, Bakanlık tarafından desteklenerek kurulan ve faaliyette olan 9 Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır ve bunların toplam işyeri sayısı 1.574'tür.

Tablo 1- Küçük Sanayi Siteleri

Adı	Faaliyet başlama yılı	Toplam alanı (hektar)	Yapılmış işyeri sayısı	Dolu işyeri sayısı	Boş işyeri sayısı	Doluluk oranı	Yaklaşık istihdam
Metal İş sanayi/NEVŞEHİR	1984	2,20	96	55	41	%57,29	220
Lale Sanayi Sitesi/NEVŞEHİR	1972	26,08	420	265	155	%63,09	1.060
Küçük Sanayi Sitesi/NEVŞEHİR	1960		430	295	135	%68,60	1.180
Ürgüp Küçük Sanayi Sitesi	1973	5,51	160	115	45	%71,87	345
Avanos Küçük Sanayi Sitesi	1967	1,34	160	100	60	%62,5	300
Gülşehir Küçük Sanayi Sitesi	1975	16,00	100	65	35	%65,00	130
Hastım Küçük Sanayi Sitesi/HACİBEKTAŞ	1985	8,00	62	31	31	%50,00	60
Aksan Küçük Sanayi Sitesi/KOZAKLI	1976	5,00	96	65	30	%67,7	65
Acıgöl Küçük Sanayi Sitesi	1996	4,00	50	45	5	%90,00	95

Tablo 2- Organize Sanayi Bölgeleri

İlimizde birisi özel olmak üzere 2 Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Acıgöl Organize Sanayi Bölgesi		Nevşehir Özel Organize Sanayi Bölgesi	
Kuruluş Tarihi	2007	Kuruluş Tarihi	2010
Faaliyete Geçiş Tarihi	2010		
Alanı(Hektar)	156	Alanı(Hektar)	84
Parsel Sayısı	94	Parsel Sayısı	79
Sanayi Parseli	91		
Tahsis Edilen Parsel	43	Tahsis Edilen Parsel	79
Üretimdeki Tesis Sayısı	13	Üretimdeki Tesis Sayısı	56
<i>Mevcut İstihdam</i>	<i>470</i>	<i>Mevcut İstihdam</i>	<i>1300</i>

Ticaret

İlimizde 515 Anonim Şirket, 2.164 Limited Şirket, 1.414 Diğer Ticari İşletme, 234 adet muhtelif Kooperatif olmak üzere toplam 4.327 ticari işletme mevcuttur. 1926 yılında kurulan Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odasının 3.465, 1969 yılında kurulan Ürgüp Ticaret ve Sanayi Odasının ise 862 üyesi mevcuttur.

İlimizde Ticaret Borsası 1995 yılında kurulmuş olup, 90 gerçek kişi 128 tüzel kişi olmak üzere toplam üye sayısı 218'dir.

İlimiz Esnaf ve Sanatkarlar Odaları birliğine bağlı 24 oda mevcut olup bu odalara kayıtlı toplam 9.820 üye bulunmaktadır.

Nevşehir'de 2017 yılında kayıt altına alınan 249.626 ton patates üretimi yapılmıştır. İlimizdeki yıllık patates üretimi Türkiye üretiminin yaklaşık % 5,4 'ünü oluşturmaktadır. Ayrıca, çerezlik kabak ve bağcılık ticaret faaliyeti içinde önemli yer tutmaktadır. Doğal yapısı nedeniyle patates, limon, portakal ve greyluft depolamaya mahsus büyük depolar mevcut olup, depoculuk faaliyeti de il ticaretinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Türkiye'de depolanan patatesin ve limonun büyük kısmı ilimizde kayadan oyma doğal depolarda depolanmaktadır.

Nevşehir'deki ponza madeninden hafif yapı elemanı olan briket ve Kızılırmak yatağı çevresinde oluşmuş toprağa dayalı tuğla üretilip ülke geneline pazarlanmaktadır. Yörenin özelliğinden dolayı bağcılık ve şarap üretimi ticari faaliyet içinde önemli bir yer tutmaktadır.

İlde 2017 yılında 61.155 (bin dolar) ihracat, 34.307 (bin dolar) ithalat gerçekleşmiştir. İthalat ve ihracatımız 2017 yılında bir önceki döneme göre ihracatta artış ithalatta azalış göstermiştir. İhracatçı firma sayısı 54, ithalatçı firma sayısı ise 41'dir.

Tablo 3- İthalat ve İhracat Durumu

İLİMİZ 2007-2017 İTHALAT RAKAMLARI * (BİN DOLAR)									
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
56.461	14.107	18.842	29.537	38.030	34.810	35.055	45.155	34.481	34.307
İLİMİZ 2007-2017 İHRACAT RAKAMLARI * (BİN DOLAR)									
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
17.526	20.688	53.493	79.615	46.912	49.046	45.718	35.986	50.076	61.155

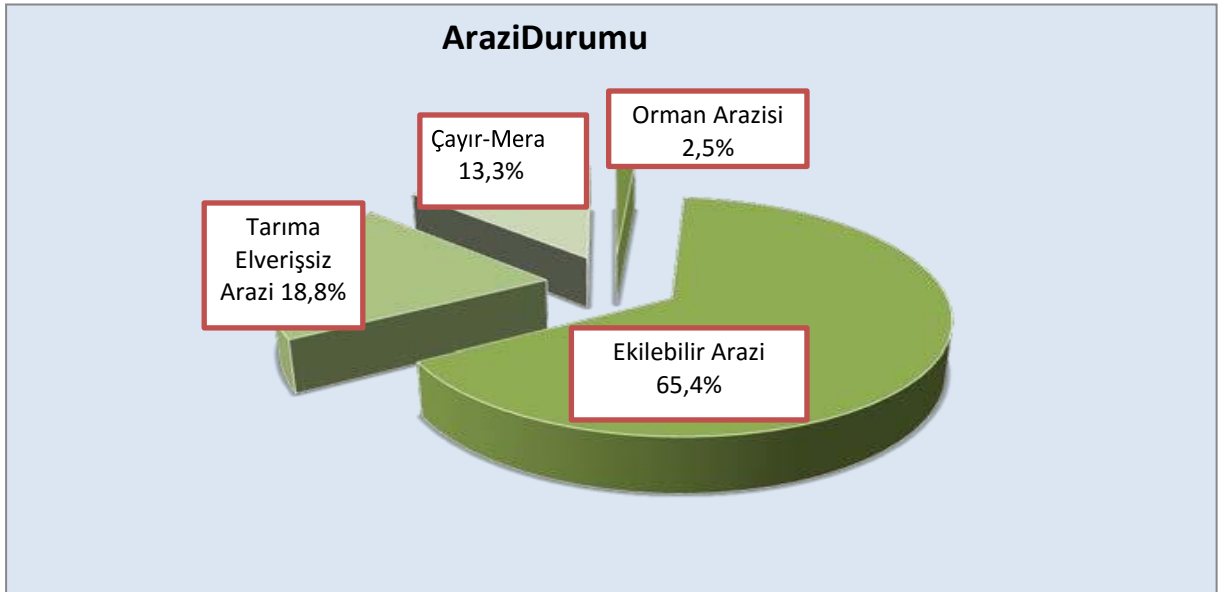
2017 yılı il ihracatının Türkiye içindeki payı 0,037'dir. İhracat kalemlerinin en önemlilerini hububat bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri, halı-kilim ve kimyevi maddeler ve mamulleri oluşturmaktadır. En fazla ihracat yapılan ülkeler Irak, Hollanda ve Japonya'dır. İthalat kalemlerinin en önemlileri ise kimyasal gübre ve azotlu bileşikler, hava taşıtları (sıcak hava balonu ve ekipmanı), tarım ve orman makineleri, sentetik kauçuk ve plastik hammaddelerdir.

Tarım

İlimizin 539.200 hektarlık yüzölçümünün %2,5'ü orman, % 65,4'i tarım arazisi, %18,8'i tarım dışı alan ve % 13,3'si çayır-meradır.

Nevşehir genelinde tarımsal üretim arazi kullanımının %55,4'ünü tahıllar oluşturur. Diğer önemli ürünleri başta üzüm olmak üzere çekirdeklik kabak, patates, pancar, ay çekirdeği ve baklagillerdir.

Şekil 1- İlin Arazi Durumu

Tablo 4- Bitkisel Üretim

Ürün Adı	NEVŞEHİR 2017 yıl sonu Üretim (ton)	TÜRKİYE 2017 yıl sonu Üretim (ton)	NEVŞEHİR ÜRETİMİNİN TÜRKİYE ÜRETİMİNDEKİ % LİK YERİ
Buğday	228.491	21.500.000	1,06
Arpa	135759	7.100.000	1,91
Çavdar	30.080	320.000	9,40
Şekerpancarı	390.342	20.828.316	1,87
Patates	249.626	4.800.000	5,20
Mısır(Sılablık)	70.096	20.139.033	0,35
Fiğ (Toplam)	7.016	4.609.029	0,15
Yonca (Yeşil ot)	93.548	15.714.381	0,60
Kabak (Çerezlik)	14.270	41.326	34,53
Domates	55.049	12.750.000	0,43
Ceviz	696	210.000	0,33
Kayısı	4.344	985.000	0,44
Elma	10.375	3.032.164	0,34
Kurutmalık Üzüm	28.006	395.732	7,08
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	33.142	1.380.120	2,40
Şaraplık Üzüm	52.458	472.534	11,10
Toplam Üzüm Üretimi(çekirdekli)	113.606	2.248.386	5,05
Bağ Alanı (da)	181.598	3.285.576	5,53
Nohut	5.538	470.000	1,18
Kuru Fasulye	24.001	239.000	10,04
Yeşil Mercimek	138	30.000	0,46
Ayçiçeği	381	1.964.385	0,02
Aspir	2.165	50.000	4,33

İlimizde en fazla tahıl üretimi gerçekleştirilirken bunu üzüm, çerezlik kabak, patates ve şekerpancarı izlemektedir. 2016 yılında Türkiye’de yetiştirilen çerezlik kabağın % 32,5’i, şaraplık üzümün % 10,45’i, kurutmalık üzümün % 1,76’sı, patatesin % 5,38’i ilimizde üretilmektedir. Patates en önemli gelir kaynağı olmasına karşın son dönemde yaşanan patates siğili hastalığı nedeniyle ekili alanlarda karantina uygulaması sebebiyle daralma görülmüştür. İlimizdeki patates üretimi azalırken ülke üretimi artmış, Türkiye üretiminin yaklaşık % 25 ’ini ilimiz karşılarken bu oran % 5,2’ye kadar düşmüştür.

Doğal Ürün Saklama Depoları

İlimizde, toplamda 1.220.445 m² 1.281.100 ton kapasiteli, 1.141 adet depo mevcut olup, bulunduğu yer itibari ile depoların listesi aşağıya çıkarılmıştır. Depolarda ağırlıklı olarak limon ve patates saklanmaktadır.

Tablo 5- Doğal ürün Saklama Depoları

Deponun Bulunduğu Yer	Adedi	Kapasitesi (Ton)	Alanı (m ²)	Depolanan Ürün
Nevşehir Merkez- Nar-Çat	81	409.000	395.000	Patates
Göre Kasabası	26	8.000	7.142	Patates
Derinkuyu Merkez	1	2.000	1.785	Patates
Çardak Kasabası	10	8.000	7.142	Patates
Kaymaklı Kasabası	10	15.000	13.392	Patates
Taşkınpaşa Köyü – Ürgüp	62	8.900	7.946	Patates
Cemil Köyü-Ürgüp	8	450	401	Patates
Şahinefendi Köyü – Ürgüp	67	30.250	27.406	Patates
Güneyce Köyü-Derinkuyu	18	20.000	17.857	Patates
Mazı Köyü – Ürgüp	78	37.500	33.729	Patates
Bahçeli Köyü	31	3.800	3.473	Patates
Ayvalı Köyü-Ürgüp	55	3.200	2.852	Patates
Ortahisar Kasabası - Ürgüp	358	78.000	69.642	Patates+Limon
Başdere Köyü	1	3.000	2.678	Patates
Kavak Kasabası - Merkez	335	654.000	630.000	Patates+Limon
Toplam	1.141	1.281.100	1.220.445	

Hayvancılık

Buna paralel süt üretimi Türkiye üretiminin yaklaşık %4,61'ini oluşturmaktadır. İlimizde 79.429 büyükbaş, 135.078 küçükbaş, 1.064.991 kanatlı hayvan ve 14.252 adet arı kovani bulunmaktadır. (2017 – TÜİK)

Tablo 7- Ekonomik ve mali göstergeler

DEĞİŞKEN	YIL	BİRİM	DEĞER
KBGSYİH Miktarı İl	2014	\$	8678
Kişi Başına GSYİH İl Sırası	2014	Sıra	42
İssizlik Oranı	2013	%	6
İstihdam Oranı	2013	%	47,5
İs Gücüne Katılım Oranı	2013	%	50,5
Sigortalı Sayısı	2017	Aylık Ort.	23.576
Sosyo - Ekonomik Gelismislik Sırası	2011	Sıra	36
Banka Sube Sayısı	2016	Adet	39
Toplam Banka Mevduatı	2016	TL	2.716.000.000.- TL
Kişi Başına Toplam Mevduat	2016	TL	9.338.- TL
Banka Kredileri	2016	TL	2.858.000.000.- TL
Kişi Basına Nakdi Kredi	2016	TL	9.823.- TL
Tahakkuk Eden Vergi Miktarı	2017	TL	743.111.095,10
Tahsil Edilen Vergi Miktarı	2017	TL	430.602.605,69
Tahsilat /Tahakkuk Oranı (vergi)	2017	%	58
Toplam Vergi Mükellefi Sayısı	2017	Kisi	9717
İhracat	2017	Dolar (\$)	61.155.000
İthalat	2017	Dolar (\$)	34.306.000

İşgücü

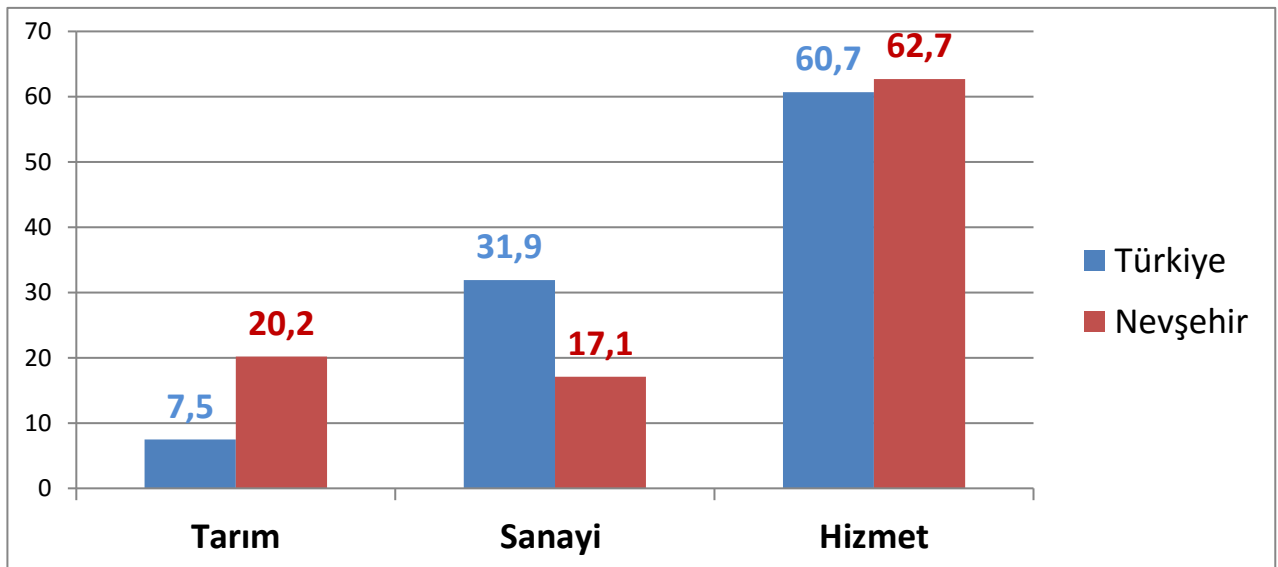
İlimizde işgücüne katılma oranı artarak devam etmektedir. 2013 yılı verilerine göre işgücüne katılma oranı % 50,5 olmuştur. İşsizlik oranı düşme eğiliminde olup 2013 yılı verilerine göre % 6'ya gerilemiştir. 2010 yılında istihdam oranı % 48 iken 2017 yılında % 47,5'e gerilemiştir.

Tablo 8- İl bazında işgücü göstergeleri

YIL	İşgücüne katılma oranı Labour force participation rate				İşsizlik oranı Unemployment rate				İstihdam oranı Employment rate			
	Oran Rate (%)	Değişim katsayısı Coefficient of variation (%)	%95 Güven aralığı 95% Confidence intervals		Oran Rate (%)	Değişim katsayısı Coefficient of variation (%)	%95 Güven aralığı 95% Confidence intervals		Oran Rate (%)	Değişim katsayısı Coefficient of variation (%)	%95 Güven aralığı 95% Confidence intervals	
			Alt sınır Lower limit	Üst sınır Upper limit			Alt sınır Lower limit	Üst sınır Upper limit			Alt sınır Lower limit	Üst sınır Upper limit
2009	48,5	2,5	46,1	51,0	9,9	17,4	6,5	13,3	43,7	3,4	40,8	46,7
2010	50,0	2,0	48,1	52,0	8,4	12,6	6,3	10,4	45,8	2,4	43,7	48,0
2011	50,4	1,3	49,0	51,7	7,5	9,0	6,2	8,8	46,6	1,6	45,1	48,0
2012	49,6	1,6	48,1	51,1	6,1	11,0	4,8	7,4	46,6	1,8	44,9	48,3
2013	50,5	1,1	49,5	51,6	6,0	4,3	5,5	6,5	47,5	1,2	46,4	48,6

Sektörler itibarıyla istihdam oranları ele alındığında ilimizde çalışanların % 43,2 ile hizmet sektöründe yoğun olarak istihdam edildiğini, bunu % 42,6 ile tarım sektörünün izlediği görülür. Sanayi sektöründe istihdam % 14,2'dir. İlimiz hala tarım ağırlıklı yapısını korumaktadır.

Şekil 2- Sektörlerin ekonomideki payları Türkiye ve Nevşehir karşılaştırması 2014 son veri

TR71 bölgesinin Türkiye tarımı içindeki payı 2004 yılında % 4,1 iken bu oran 2008 yılında 3,5'e gerilemiştir, 2014 yılında ise bu oran % 4,12 ye yükselmiştir. Sanayii içindeki payı ise 2004 yılında 1,3 iken 2008 yılında bu oran 1,4 olmuştur. 2014 yılında ise bu oran % 1,0' a gerilemiştir. Hizmetler sektöründeki payı 2004 yılında % 1,2 den 2008 yılında 1,3 olmuştur. 2014 yılında ise bu oran %1,19'a gerilemiştir. 2014 yılında Ülke içindeki Gayri safi yurt içi hasılanın % 1,35'i bölgemizde gerçekleştirilmiş olup 26 düzey 2 bölge arasında 20. sırada yer almıştır.

İlin Bölge ve Türkiye İçindeki Ekonomik Düzeyi

Nevşehir ili bölge içinde ve Türkiye ortalamasıyla kıyaslandığında işsizliğin en düşük olduğu ve istihdamın en yüksek olduğu bir ildir. İş gücüne katılma oranı bakımından da hem bölge illerinden hem de Türkiye ortalamasından daha iyi durumdadır. İşteki durumuna göre ücretli, maaşlı veya yevmiyeli olarak istihdam edilen nüfus oranı Aksaray ilinden sonra en düşük ildir. Tarım sektöründe istihdam edilen nüfus itibarıyla Niğde'den sonra en çok tarımda istihdam sağlayan şehir olmuştur. İlde diğer dikkati çeken durum; sanayi sektöründe istihdam oranı bölgedeki en düşük il olup Türkiye ortalamasının çok altındadır. Nevşehir ili, tarım ve hizmet sektörünün öne çıktığı bir ekonomik yapıya sahiptir.

Tablo 9- İlin bölge ve Türkiye içindeki sosyo - ekonomik düzeyi

	Türkiye	TR 71	Kır	Nevşe	Niğde	Aksar	Kırıkka
İşsiz Sayısı (2013)	2 747 000	36000					
İşsiz Sayısı (2016)	3 330 000	78000					
İstihdam Oranı (2013)			43,1	47,5	46,3	47,2	41,1
İstihdam Oranı (2014)		44,7					
İstihdam Oranı (2015)		46,5					
İstihdam Oranı (2016)	27205000	506000 % 45,6					
İşteki Durumuna Göre Ücretli, Maaşlı Veya Yevmiyeli İstihdam Edilenlerin Oranı (2016)	18377000	274000	53,3	50,7	51,4	49,2	70,1
İşgücüne Katılma Oranı % (2013)			46,6	50,5	49,3	50,1	44,7
İşgücüne Katılma Oranı % (2014)	47,5	48,5					
İşgücüne Katılma Oranı % (2015)		51,6					
İşgücüne Katılma Oranı % (2016)		52,6					
İşsizlik Oranı % (2013)			7,3	6	6,1	5,8	8
İşsizlik Oranı % (2014)		7,7					
İşsizlik Oranı % (2015)		9,9					
İşsizlik Oranı % (2016)		13,4					
Tarım Sektöründe İstihdam Edilenlerin Oranı % (2016)	19,5	32,4					
Sanayi Sektöründe İstihdam Edilenlerin Oranı (2016)	26,8	19,8					
Hizmet Sektöründe İstihdam Edilenlerin Oranı (2016)	53,7	48					
İşgücüne Dâhil Olmayan Nüfus İçinde Ev İşleri İle Meşgul Olanların Oranı	3053000	102000					

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

TR71 bölgesi içinde TR714 kod numarası ile yer alan Nevşehir ilinin bölge içindeki bazı göstergeleri tablo 11’de yer almıştır. Nevşehir şehirleşme oranı itibarıyla 30. , Nüfus yoğunluğu itibarıyla 51., yaş bağımlılık oranı itibarıyla 38., nüfus artış hızı itibarıyla 59., cinsiyet oranı itibarıyla 79. sırada yer almıştır. Tablo 19 da ise TR 71 bölgesinin bazı göstergeleri yer almaktadır.

Tablo 10- TR714 ve TR71 bölgesinin karşılaştırmalı çeşitli göstergeleri

	Şehir Nüfusunun Toplam Nüfus İçindeki Oranı 2017		Nüfus Yoğunluğu 2017		Toplam Yaş Bağımlılık Oranı 2017		Yıllık Nüfus Artış Hızı 2017 -2018	
	%	Sıra	%	Sıra	%	Sıra	Binde	Sıra
TR711Kırıkkale	88,2	31	61	42	43,9	64	2,7	61
TR712 Aksaray	69,4	52	53	53	51,5	24	14,3	23
TR713 Niğde	56,6	75	48	59	51,1	26	3,6	60
TR714Nevşehir	62,9	65	54	50	48,6	40	5,0	57
TR715 Kırşehir	78,6	34	37	65	45,5	50	19,6	10

(2017 göç açıklanmadı) TR71 bölgesi net göç hızı bakımından 26 bölge arasında 8., öğretmen başına düşen öğrenci sayısı itibarıyla 18. (2017 açıklanmadı), hastane yatak sayısı bakımından 13.(2016 verisi en son açıklanan), kütüphanelerden yararlanma sayısı açısından 4. Sırada yer almıştır. (2016 verisi)

Bölge bitkisel üretim değeri 26 bölge içinde 13., canlı hayvan değerleri itibarıyla 8., hayvansal ürün değerleri itibarıyla 12. Sırada yer almaktadır.(2016 sonuçları) Bölge tarımsal üretim değerlerinin göreceli olarak diğer bölgelere göre ortalamanın üzerinde olduğu söylenebilir.

Nevşehir ili bitkisel üretim değerleri bakımından 41. Sırada yer alırken, kütüphanelerden yararlanma sayısı bakımından 33. Sırada yer aldığı görülür. (2016 sonuçları) Bunlar ilin güçlü yanlarını göstermektedir. İlimiz ve bölgemiz Türkiye ortalamasının kısmen altında orta gelişmişlik düzeyinde sayılacak bir konumdadır.

Devlet Planlama Teşkilatınca 2003 yılında yapılan illerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında Nevşehir 34. Sırada yer almıştır. Kırıkkale 33., Kırşehir 42., Niğde 49., Aksaray ise 56. Sırada yer almaktadır. Kırıkkale 0,05851 endekse sahipken Nevşehir -0,07483 endekse sahiptir ve Nevşehir’le birlikte daha sonra gelen illerin endeksi eksi olmuştur. Bu açıdan bakıldığında da Nevşehir tam ortada bir yerlerde yer aldığı görülür.

1996 ve 2003 yıllarında yapılan araştırma sonucuna göre 1996 yılında 32. Sırada ve artı 0,00639 endekse sahip olan Nevşehir 2003 yılında 34. Sıraya gerilemiştir gelişme endeksi -0,07483 olmuştur.

İlçeler sıralamasında Nevşehir 89. Ürgüp 192., Avanos 227., Hacıbektaş 389., Derinkuyu 410., Gülşehir 520., Kozaklı 548., Acıgöl ilçemiz ise 751. Sırada yer almıştır.

Tablo 11- 1996 ve 2003 yılları sosyoekonomik gelişmişlik sıralamalarının karşılaştırılması

İLLER	1996 ARAŞTIRMASI		2003 ARAŞTIRMASI		SIRA DEĞİŞİM
	SIRA	ENDEKS	SIRA	ENDEKS	
NEVŞEHİR	32	0,00639	34	-0,07483	0

Tablo 12-İlçelerin gelişmişlik sıralamaları

Merkez	89	2	1,16603
Ürgüp	192	3	0,46644
Avanos	227	3	0,30077
Hacıbektaş	389	3	-0,12403
Derinkuyu	410	3	-0,16774
Gülşehir	520	4	-0,36556
Kozaklı	548	4	-0,40742
Acıgöl	751	5	-0,79235

Tablo 13- İllerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması(2003)

S	İL	ENDEKS	S	İL	ENDEKS
1	İSTANBUL	4,80772	4	KIRŞEHİR	-0,22870
2	ANKARA	3,31483	4	ARTVİN	-0,26018
3	İZMİR	2,52410	4	AFYON	-0,27246
4	KOCAELİ	1,94329	4	DÜZCE	-0,27995
5	BURSA	1,67890	4	ÇORUM	-0,32761
6	ESKİŞEHİR	1,10368	4	OSMANİYE	-0,33321
7	TEKİRDAĞ	1,05893	4	K.MARAŞ	-0,34968
8	ADANA	0,94901	4	NİĞDE	-0,35582
9	YALOVA	0,93541	5	GİRESUN	-0,36696
1	ANTALYA	0,91480	5	KASTAMONU	-0,37558
1	KIRKLARELİ	0,86287	5	TUNCELİ	-0,40003
1	DENİZLİ	0,71624	5	SİVAS	-0,40597
1	MUĞLA	0,71238	5	KİLİS	-0,41175
1	BOLU	0,60860	5	BARTIN	-0,41550
1	BALIKESİR	0,56540	5	AKSARAY	-0,45183
1	EDİRNE	0,56234	5	SİNOP	-0,48518
1	MERSİN	0,51934	5	ERZİNCAN	-0,49288
1	BİLECİK	0,50429	5	ÇANKIRI	-0,51917
1	KAYSERİ	0,47748	6	ERZURUM	-0,53286
2	GAZİANTEP	0,46175	6	TOKAT	-0,59010
2	ZONGULDAK	0,44906	6	ORDU	-0,64489
2	AYDIN	0,42025	6	DİYARBAKIR	-0,66993
2	SAKARYA	0,40404	6	YOZGAT	-0,71652
2	ÇANAKKALE	0,36924	6	ADİYAMAN	-0,77647
2	MANİSA	0,34165	6	BAYBURT	-0,80176
2	KONYA	0,25254	6	KARS	-0,81944
2	KARABÜK	0,21332	6	ŞANLIURFA	-0,83158
2	ISPARTA	0,21187	6	İĞDIR	-0,89089

2	HATAY	0,19613	7	BATMAN	-0,90456
3	UŞAK	0,16867	7	GÜMÜŞHANE	-0,92501
3	BURDUR	0,14395	7	MARDİN	-0,98944
3	SAMSUN	0,08791	7	SIİRT	-1,00644
3	KIRIKKALE	0,05851	7	ARDAHAN	-1,07318
3	NEVŞEHİR	-0,07483	7	VAN	-1,09297
3	KARAMAN	-0,09852	7	BİNGÖL	-1,12469
3	ELAZIĞ	-0,10131	7	HAKKARİ	-1,13956
3	RİZE	-0,17840	7	ŞIRNAK	-1,13979
3	TRABZON	-0,18582	7	BİTLİS	-1,15736
3	AMASYA	-0,18591	8	AĞRI	-1,28116
4	KÜTAHYA	-0,20684	8	MUŞ	-1,43956
4	MALATYA	-0,22627			

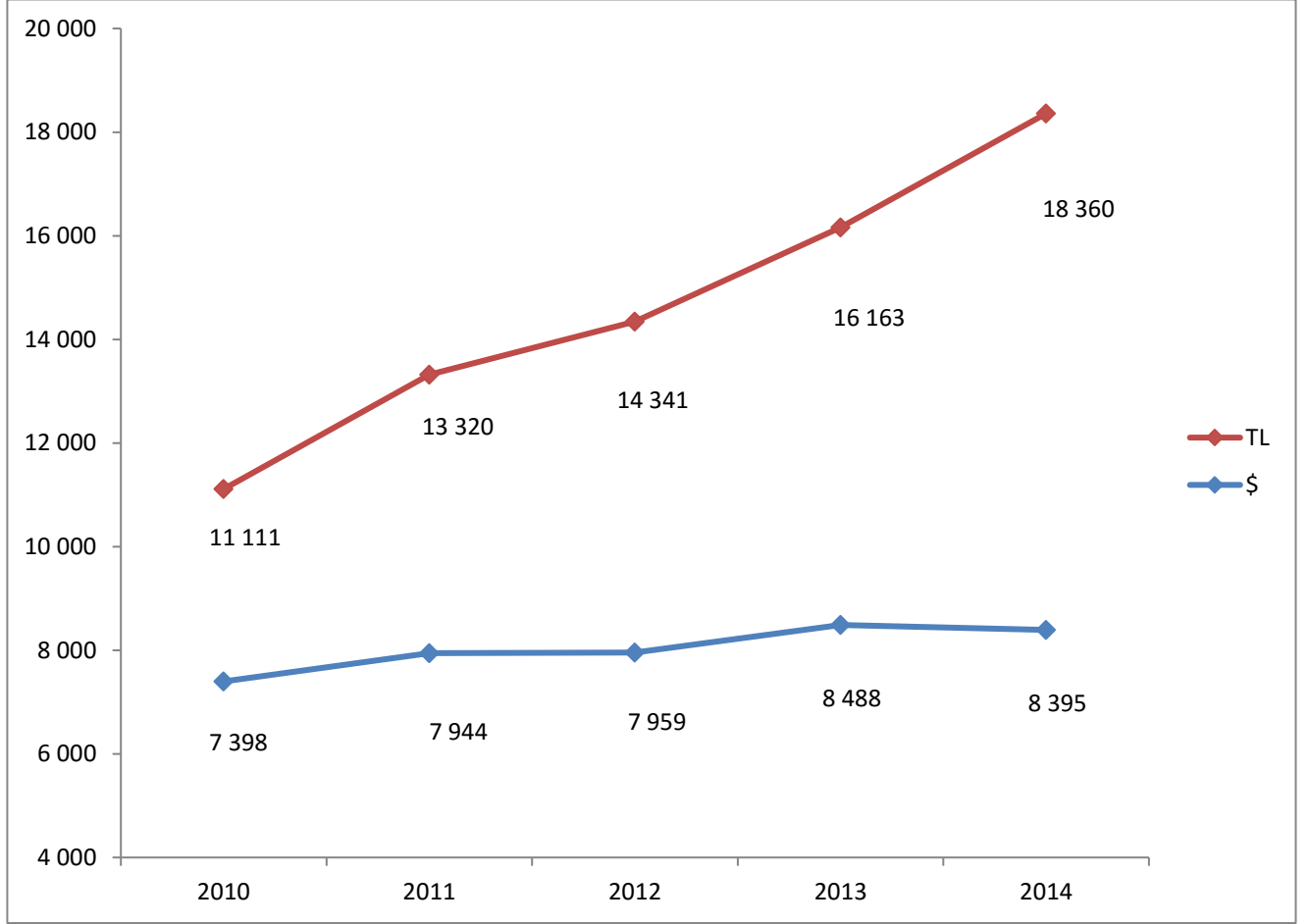
Devlet Planlama Teşkilatı bu çalışmasında gelişmişlik derecesini 5 gruba ayırmıştır. Bu ayrıma göre Nevşehir 3. Derecede gelişmiş iller grubunda 9. Sırada yer almıştır. Kırıkkale ve Kırşehir aynı grupta yer alırken, Niğde ve Aksaray 4. Derecede gelişmiş iller grubunda yer almıştır.

Tablo 14- Gelişmişlik endeksine göre kademeli il grupları(2017)

1. Derecede Gelişmiş İller	2. Derecede Gelişmiş İller	3. Derecede Gelişmiş İller	4. Derecede Gelişmiş İller	5. Derecede Gelişmiş İller
1. İstanbul	1. Eskişehir	1. Konya	1. Osmaniye	1. Bayburt
2. Ankara	2. Tekirdağ	2. Karabük	2. Kahramanmaraş	2. Kars
3. İzmir	3. Adana	3. Isparta	3. Niğde	3. Şanlıurfa
4. Kocaeli	4. Yalova	4. Hatay	4. Giresun	4. Iğdır
5. Bursa	5. Antalya	5. Uşak	5. Kastamonu	5. Batman
	6. Kırklareli	6. Burdur	6. Tunceli	6. Gümüşhane
	7. Denizli	7. Samsun	7. Sivas	7. Mardin
	8. Muğla	8. Kırıkkale	8. Kilis	8. Siirt
	9. Bolu	9. Nevşehir	9. Bartın	9. Ardahan
	10. Balıkesir	10. Karaman	10. Aksaray	10. Van
	11. Edirne	11. Elazığ	11. Sinop	11. Bingöl
	12. Mersin	12. Rize	12. Erzincan	12. Hakkari
	13. Bilecik	13. Trabzon	13. Çankırı	13. Şırnak
	14. Kayseri	14. Amasya	14. Erzurum	14. Bitlis
	15. Gaziantep	15. Kütahya	15. Tokat	15. Ağrı
	16. Zonguldak	16. Malatya	16. Ordu	16. Muş
	17. Aydın	17. Kırşehir	17. Diyarbakır	
	18. Sakarya	18. Artvin	18. Yozgat	
	19. Çanakkale	19. Afyon	19. Adıyaman	
	20. Manisa	20. Düzce		
		21. Çorum		

Kişi Başına GSYİH

TR71 Bölgesinde Kişi Başına GSYH Gelişimi

Nevşehir, Niğde, Kırşehir, Aksaray ve Kırıkkale İllerini kapsayan TR71 bölgesinin 2014 yılı itibarıyla Kişi Başına GSYH 8.395 Dolardır. Türkiye'nin 2016 yılı kişi başına GSYH ise 10.883 Dolardır.